

Intill ett gravfält i Juresta

L1984:5510
Juresta 1:47
Ludgo socken
Nyköpings kommun
Södermanland
Sabina Larsson

ARKEOLOGGRUPPEN I ÖREBRO AB

Radiatorvägen 11, 702 27 Örebro

Telefon 019-60904 10

www.arkeologgruppen.se

arkeologgruppen@arkeologgruppen.se

*Översiktskarta över Södermanlands län med platsen
för schaktningsövervakningen markerad i rött.*

© 2022 Arkeologgruppen AB
Arkeologgruppen rapport 2022:10

Författare	Sabina Larsson
Kvalitetsgranskning	Annica Ramström
Grafisk form	Sabina Larsson
Omslagsfoto	Foto från infartsvägen upp mot Östergården. Till vänster i bild syns en av gravhögarna. I bakgrunden skymtar Storgårdens mangårdsbyggnad.
Foto	Arkeologgruppen AB om inte annat anges i figurtexten.

Upphovsrätt, om inget annat anges, enligt Creative Commons licens CC BY.
Villkor finns tillgängliga på <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.sv>

Fastighetskartan: © Lantmäteriet Dnr: R50223371_200001

Terrängkartan, samt GSD-Översiktskartan: Lantmäteriet (CC0)

ARKEOLOGGRUPPEN AB RAPPORT 2022:10

ARKEOLOGISK UNDERSÖKNING
I FORM AV SCHAKTNINGSÖVERVAKNING

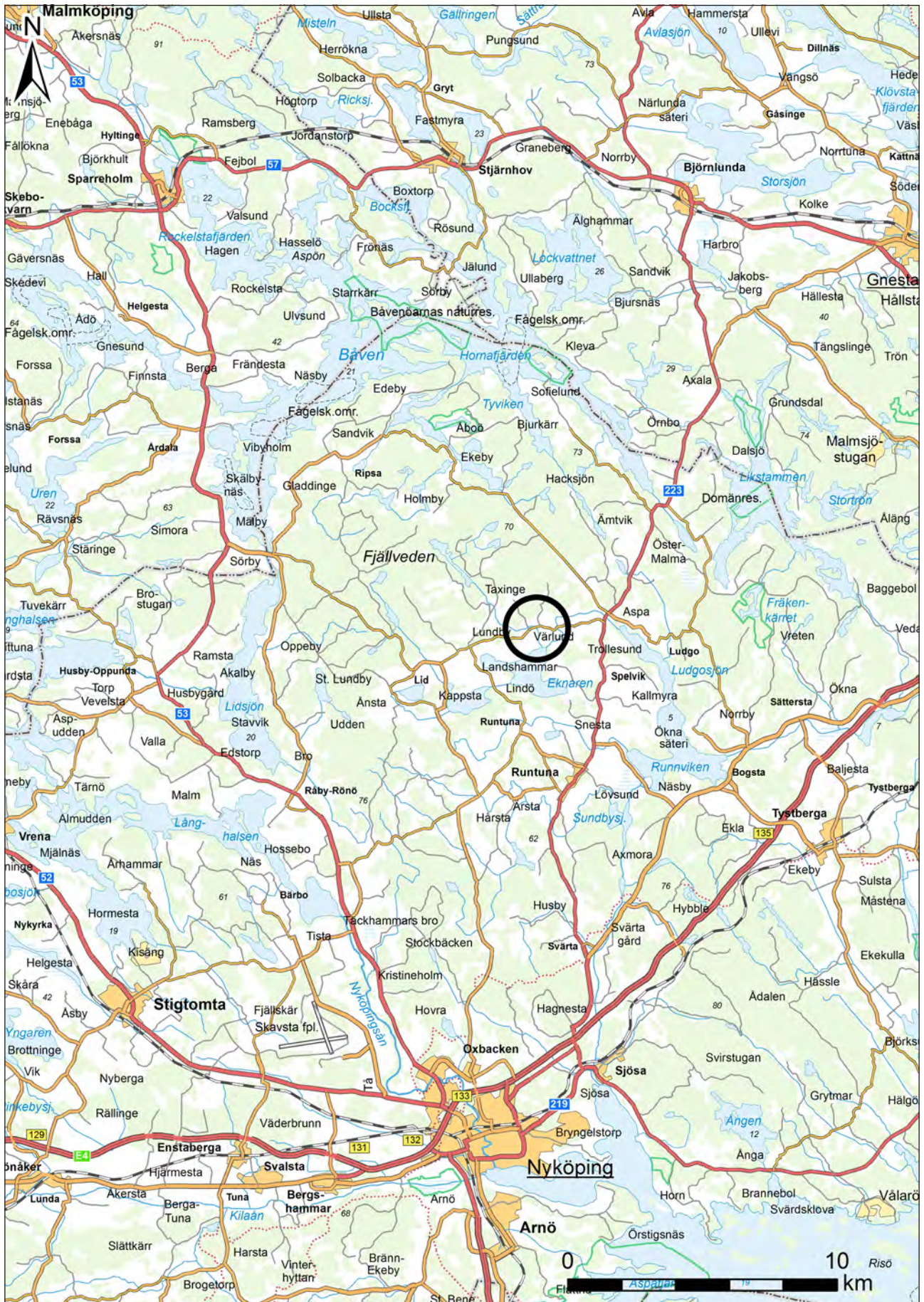
Intill ett gravfält i Juresta

L1984:5510
Juresta 1:47
Ludgo socken
Nyköpings kommun
Södermanland

Sabina Larsson
Lst dnr 431-1450-2021

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sammanfattning	5
Inledning	5
Bakgrund och kulturmiljö	5
Syfte och målgrupper	7
Metod och genomförande	7
Resultat och tolkning	7
Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen	9
Referenser	10
Tekniska och administrativa uppgifter	11

Figur 1. Karta med platsen för schaktningsövervakningen markerad med svart ring. Skala 1:200 000.

SAMMANFATTNING

I samband med kabelschaktning inom fastigheten Juresta 1:47 i Nyköpings kommun har Arkeologgruppen genomfört en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning. Schaktet förlades på de ytorna där chansen att stöta på fornlämning bedömdes som lägst. Inga gravar eller andra anläggningar framkom vid schaktningen.

INLEDNING

I november 2021 har Arkeologgruppen AB genomfört en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning inom fastigheten Juresta 1:47 i Nyköpings kommun i Södermanlands län. Uppdraget gällde Vattenfalls kabelschaktning som delvis berörde gravfältet L1984:5510. Beslutande i ärendet var Länsstyrelsen i Södermanlands län och uppdraget bekostades av Vattenfall AB.

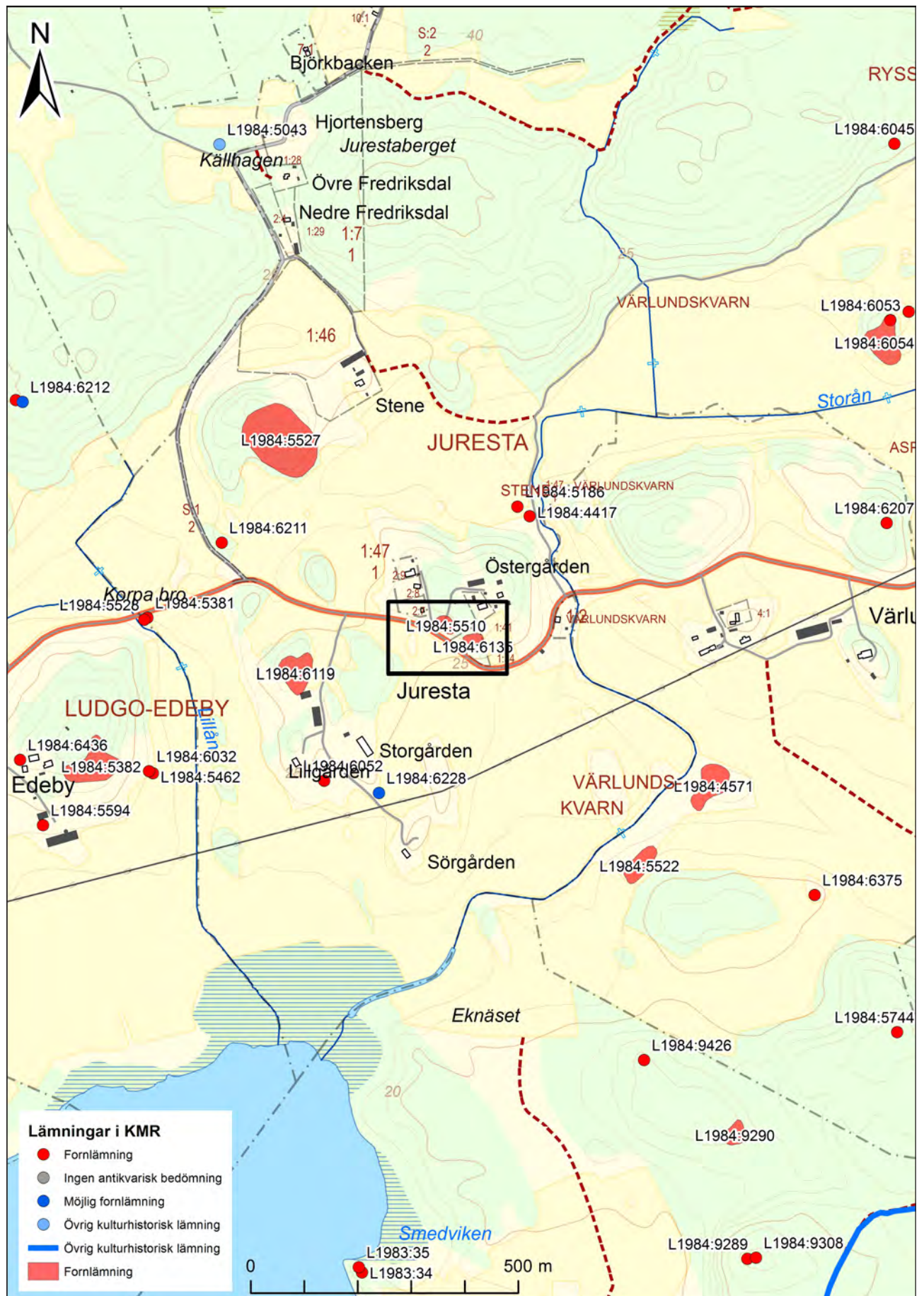
BAKGRUND OCH KULTURMILJÖ

Platsen för undersökningen ligger inom Juresta by som idag består av fyra gårdar: Östergården, Storgården, Lillgården och Sörgården. Byn är väl belagd i det historiska kartmaterialet där den äldsta kända kartan är en geometrisk avfattning från år 1645 (akt C48-17:c1:268). Första kända skriftliga belägg är från år 1409 (ISOF).

Gravfältet L1984:5510 består av fem högar, 4–7 meter i diameter och 0,4–0,6 meter höga. Genom gravfältet löper en väg som leder upp till Östergården. Tre av högarna ligger norr om denna, två finns på södra sidan. Vid den reviderande inventeringen år 1985 noterades att flera av högarna skadats, både av vägen och av täktverksamhet. Gravfältet karterades år 1936 av Ivar Schnell, då var gravarna i något mer bevarat skick (KMR).

På bergets södra sida, ungefär 25 meter sydost om L1984:5510, finns ytterligare ett gravfält, L1984:6135. Enligt inventeringsboken i Kulturmiljöregistret (KMR) finns här tre högar och två stensättningar, alla är svårt skadade. Vid den reviderande inventeringen var flera av gravarna så pass skadade att de inte gick att bedöma som fornlämningar. Vid Schnells kartering på 1930-talet var gravarna i bättre skick.

År 2019 genomfördes en schaktningsövervakning som berörde gravfältet. Då grävdes en fiberkabel ner i kanten av infartsvägen. Inga lämningar påträffades vid undersökningen (Flood & Norrgren 2019).

Figur 2. Karta över Juresta by. Platsen för schaktningsövervakningen är markerad med svart rektangel. Skala 1:10 000.

SYFTE OCH MÅLGRUPPER

Syftet med den arkeologiska undersökningen är att löpande undersöka och dokumentera mindre komplicerade lämningar inom den del av fornlämningen som berörs samt att ta tillvara fynd. Framkommer mer komplicerade lämningar får dessa inte tas bort utan att Länsstyrelsen givit sitt godkännande. Om gravanläggningar påträffas ska om möjligt kabelsträckningen justeras så att gravarna ej kommer till skada. Målgrupper för undersökningen är i första hand Länsstyrelsen och Vattenfall AB.

METOD OCH GENOMFÖRANDE

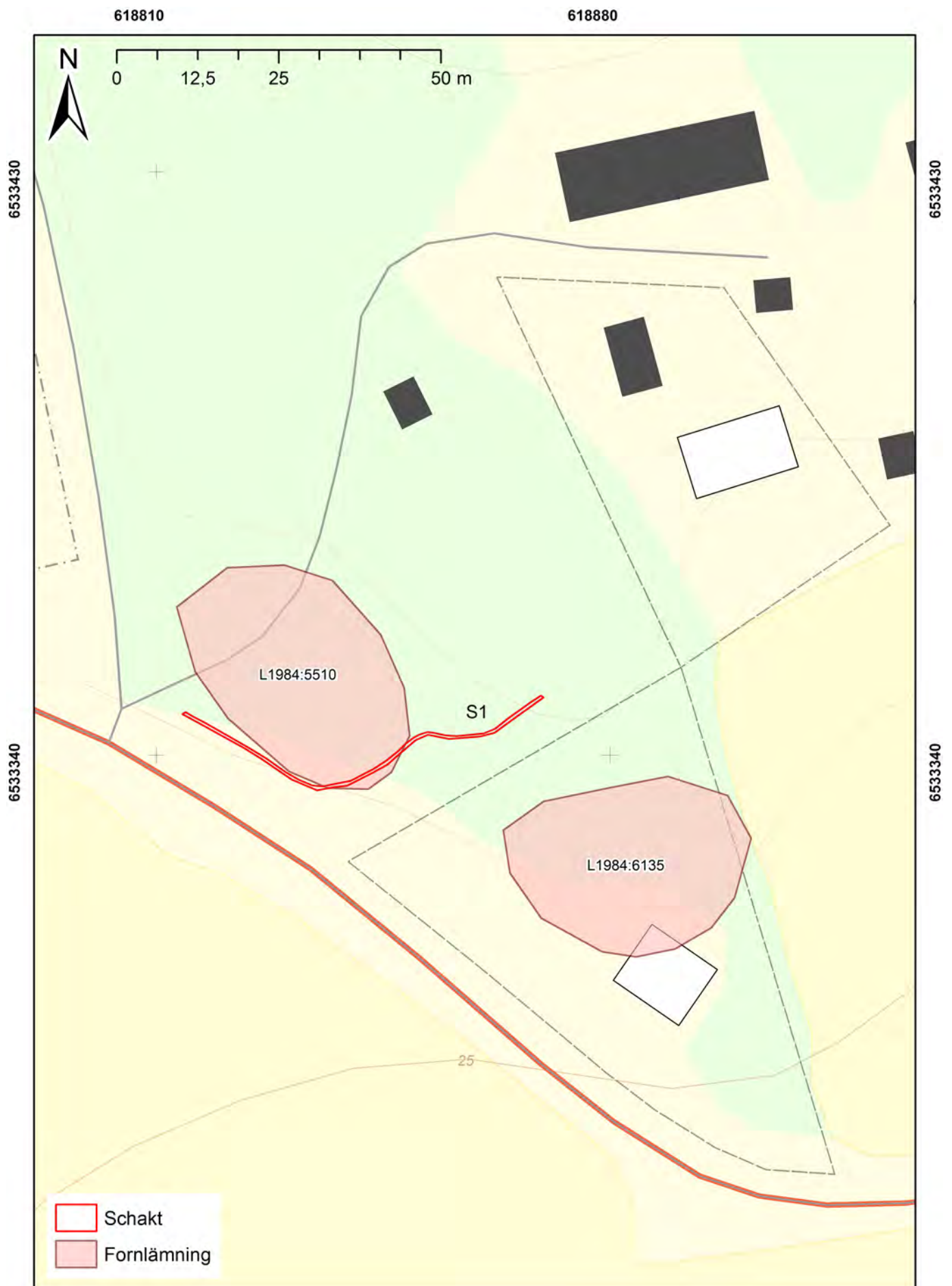
Uppdraget inleddes med en översyn av gravfältet och tillsammans med maskinisten hittades en sträckning där chansen att stöta på anläggningar bedömdes som minst. Schaktet grävdes skiktvis ner till 1 meters djup med en 0,3 meter bred skopa. Efter nedläggning av kabeln lades schaktet igen. Schaktet dokumenterades skriftligt, fotograferades och mättes in med handhållen GPS i koordinatsystemet SWEREF99TM.

RESULTAT OCH TOLKNING

Schaktningen inleddes i den branta skogsterrängen i öster, intill den luftburna ledningen. Direkt under torven framkom en gul stenig morän på 0,1 meters djup. Vid släntens fot mötte en trädgårdsyta, här fanns ett 0,25 meter tjockt matjordslager. Under framkom steril undergrund av flammig ljusbeige lera. Inom trädgården påträffades ett dräneringsrör i plast på ca 1 meters djup.

Ytan sydväst om gravfältet är urschaktad, möjligen på grund av täktverksamhet. Här grävdes schaktet mellan gravfältet och ett antal äldre ledningar som går längs med vägen. Inga gravar eller andra lämningar framkom vid schaktningen.

I samband med undersökningen gjordes även en lättare översyn av gravfältet. Gravarnas skick överensstämmer med skadebeskrivningen i KMR och har alltså inte märkbart förvärrats.

Figur 3. Schaktplan, skala 1:800.

Figur 4. Färdigschaktat! Foto från slänten i nordöst.

UTVÄRDERING AV RESULTATEN I FÖRHÅLLANDE TILL UNDERSÖKNINGSPLANEN

Syftet med den arkeologiska undersökningen var att löpande undersöka och dokumentera mindre komplicerade lämningar inom den del av fornlämningen som berörs samt att ta tillvara fynd. Samarbetet med Vattenfalls utsände personal fungerade väl och schaktet kunde förläggas på ett sådant sätt att inga gravar eller andra anläggningar påverkades av schaktningsarbetet.

REFERENSER

Tryckta källor

Flood, A. & Norrgren, H. 2019. *Gästabudsstadens fiberprojekt*. Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning inom fastighet Juresta 1:47, Sursa 1:4, Ånsund 1:1, 2:4 m.fl. Nyköpings kommun, Södermanland. Rapporter från Arkeologikonsult 2019:3148, 2019:3154, 2019:3162 och 2019:3163

Kartor och arkivmaterial

HISTORISKA LANTMÄTERIAKTER

Lantmäteristyrelsens arkiv

Geometrisk avfattning. 1645. Juresta nr 1, 2 och 4. Akt C48-17:c1:238.

TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Län	Södermanland
Kommun	Nyköping
Landskap	Södermanland
Socken	Ludgo
Fastighet	Juresta 1:47

Fornlämningsnummer	L1984:5510
Lämningstyp	Gravfält
Datering	Järnålder

Typ av undersökning	Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning
Länsstyrelsens beslutsdatum	2021-05-27
Länsstyrelsens diarienummer	431-1450-2021
Uppdragsnummer i Fornreg	202100630
Arkeologgruppens projektnummer	P21019

Projektledare	Sabina Larsson
Fältpersonal	Sabina Larsson

Undersökningstid	2021-11-17
Undersökt yta	19 m ²
Inmätningsteknik	Handhållen GPS
Koordinatsystem	SWEREF 99 TM
Höjdsystem	RH 2000

Arkiv

Arkivmaterial förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Digitalt arkiv

Digitala data förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Fynd

Inga fynd påträffades.

Arkeologgruppen AB

RAPPORT 2022:10

